

NAROD.HR

Vrgorac i njegove tajne ljeta 1942. godine: Prvo partizani ubijaju 32 Hrvata, a dva mjeseca kasnije etnici stotine Hrvata – narod.hr

Vrgorac i njegove tajne ljeta 1942. godine: Prvo partizani ubijaju 32 Hrvata, a dva mjeseca kasnije etnici stotine Hrvata

Objavio - Petar Horvati - 11. srpnja 2020

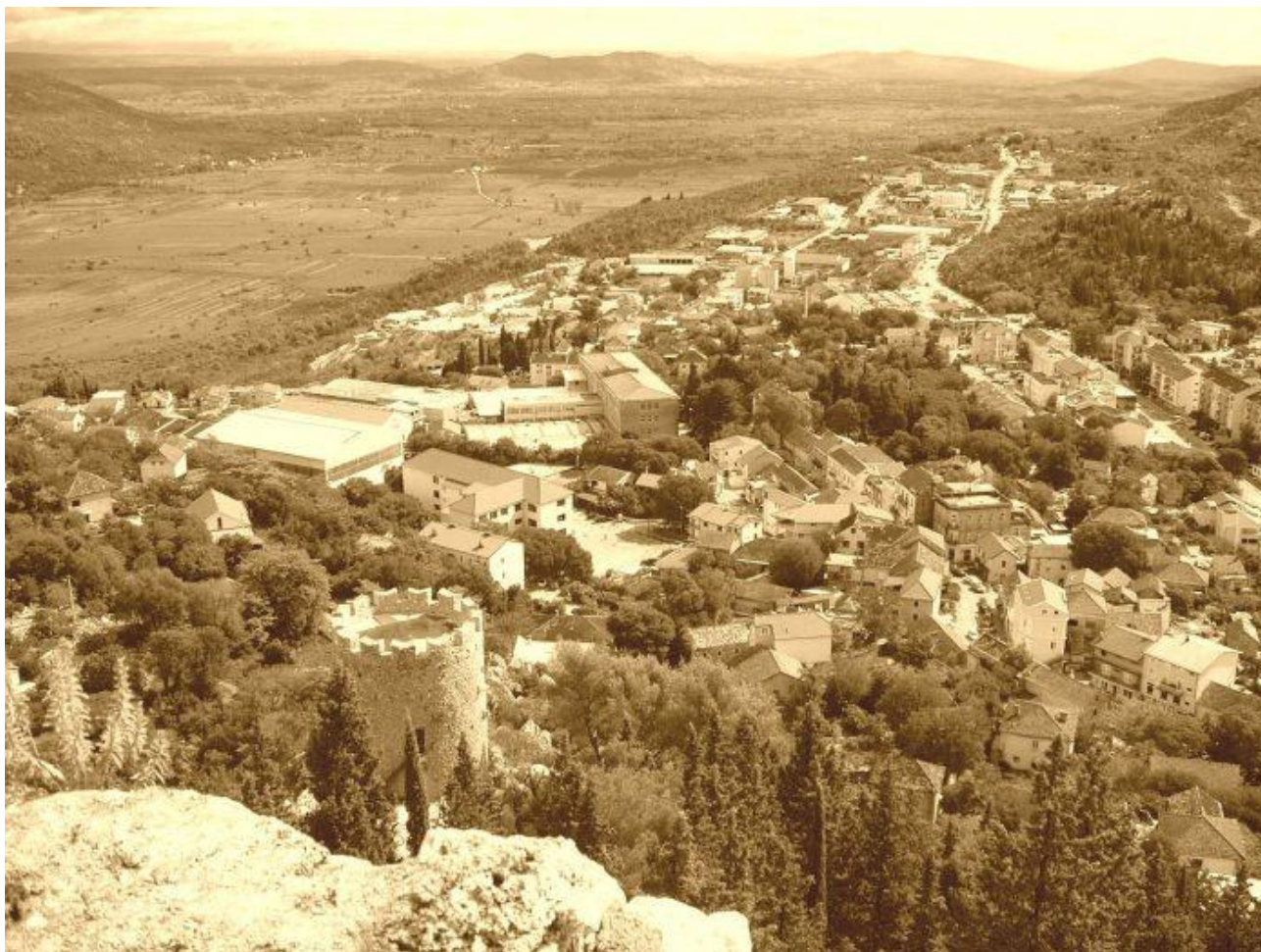

Foto: Dreizung, commons.wikimedia.org; fotomotaža: Narod.hr

Vrgorac i njegove tajne ljeta 1942. godine – prvo partizani ubijaju 32 Hrvata, a dva mjeseca kasnije etni ki pokolj stotina Hrvata!

Prostor Vrgorca, jednog od rijetkih op ina u Dalmaciji bez srpskog stanovništva, bio je za vrijeme Drugoga svjetskog rata mjesto nekoliko stravi nih zlo ina. Prve i najve e zlo ine nad Hrvatima po inili partizani Hrvati i etnici Srbi još u ljeto 1942. godine: prvi partizanski u lipnju mjesecu, a drugi pravi etni ki pokolj na elu s vojvodom Ba ovi em u kolovozu.

O ovim zlo inima se u Jugoslaviji šutjelo, a etni ki pokolj se esto pripisivao ustašama.

Dana 26. sije nja 1942., od partizanskih skupina na Biokovu formirana su tri partizanska voda: Makarski vod na elu s Nikom Glavinom, Grada ki vod sa zapovjednikom Vitkom Viski em i Ba inskoneretvanski vod na elu s Nedjeljkom Boškovi em. Iz tih vodova nastat e, ve 13. ožujka 1942., prva biokovska eta koja e 6. lipnja 1942. prerasti u bataljun „Josip Jur evi“, a na koncu taj e bataljun biti jezgra 11. dalmatinske brigade koja je po inila teške zlo ine u zapadnoj Hercegovini, Dalmaciji te na Križnom putu.

Partizanski bataljun „Josip Jur evi “ ve 15. lipnja 1942. napada Vrgorac. Grad je napadnut iz nekoliko pravaca s otprilike 350 ljudi, što su gotovo svi borci koje je bataljun tada imao. Napad je izveden u rano jutro, a kako talijanskih vojnika nije bilo u gradu, malobrojna oružni ka posada svladana je bez ve ih problema.

I tada po inju partizanski zlo ini.

Partizani Hrvati ubijaju muškarce i žene iz Vrgorca

Partizani su na Žbare odveli ugledne Vrgor ane, me u njima i deset žena, te ih usmrtili strijeljanje. Samo jedna osoba je preživjela masovnu egzekuciju: bio je to Mate Jerkuši kojeg je grobar Filip Rogli sakrio u lijes i odnio ku i.

To je bio strašan zlo in u ime krvave boljševi ke revolucije nad nevinim Hrvatima iz Vrgorca, kao uvod u strašna stradanja koja e slijediti dva mjeseca kasnije.

Pored masovnog ubojstva, partizani su zapalili dva objekta, uništili porezne knjige, oplja kali trgovine, oteli tisu e kilograma še era, brašna i kukuruza.

Nedugo nakon ovog zlo ina podignut je spomenik žrtvama, koji su partizani srušili 1944. godine.

Za vrijeme Titove Jugoslavije ovaj zlo in se nije smio spominjati, a ak su ga neki pripisivali ustašama. Najve a perverzija dogodila se 1972. godine, kada je 15. lipnja i dan masovnog smaknu a 32 muškarca i žena Vrgorca proglašen Danom op ine.

Nastupom hrvatske samostalne države 1993. ponovno je podignut spomenik nevinim žrtvama i za njih se slobodno služe svete mise.

Hercegova ki etnici poklali Hrvate i tri katoli ka sve enika

Paljene su crkve, ku e i staje, a pored trudnica i staraca zaklana su i tri sve enika:

- J **fra Ladislav Ivankovi (kozi ki župnik),**
- J **don Ivan ondi (raš anski župnik) i**
- J **don Josip Braenovi (župnik Župe Biokovske)**

Ovo je bio sigurno najkrvaviji dan u novijoj vrgora koj povijesti, ali i jedan od najbrutalnijih etni kih zlo ina tijekom Drugoga svjetskog rata, kojega se rodbina stradalih s posebnom tugom prisje a.

Valja dodati da su ubijanja sve enika u Vrgorcu i tamošnjim župama od etnika nastavili partizani. U Kozici 4. studenoga 1944. godine, partizanskim zlo inom i njihovom nevinom krvlju bi ispisana hrvatska mu na povijest. I krvlju onih ija imena bijahu upisana na nadgrobnoj plo i 2001. na mjesnom groblju u Kozici op ina Vrgorac. Na plo i piše: **”Do ite i vidite okrunjene mu enike!”**

To su:

- J **fra Domnik Šulenta,**
- J **fra Frano Bori ,**
- J **don Niko Deli ,**
- J **don Marko Dev i .**

Strijeljali su ih komunisti-partizani “bez procesa i su enja“.

Godinu dana kasnije u Vrgorcu je ubijeno još desetine nevinih žrtava i jedan franjevac. 2008. godine otkrivena je nova masovna grobnica Hrvata u Vrgorcu, u kojoj su na eni ostaci 30 do 40 mještana Ljubuškog, žrtve partizanskog zlo ina iz 1945. godine

Partizani su pri pani nom povla enju iz Ljubuškoga u velja i 1945. pokupili Ljubušake kao živi štit (zatvorenike, žene, starce i **fra Maksimilijana Jur i a**). Pogubili su ih im su ušli u Vrgorac, kod groblja. Zemni ostaci fra Maksimilijan Jur i a su, s još dva kostura, otkriveni 2007. godine.

Masakr u kolovozu 1942. počinili su zločinci koji se zovu hercegovački etnici Petra Bačevića, ubijenog u Jasenovcu nakon što je zarobljen na Lijevom Polju. Bilo je to u suradnji s Talijanima, a komunističke vlasti su o zločinu šutjele ili čak pripisivale ustašama. Jednako kao i dva mjeseca kasnije u Prozoru gdje su Bačević etnici ubili gotovo 2000 Hrvata viših od kratke talijanske puške, što znači djecu od 12 godina naviše.

Hercegovački krvolok Petar Bačević objašnjava etnicima u okolici Knina 1943. 'taktiku istrebljenja Hrvata:

Photo: upload.wikimedia.org

To je bio jedan od najkrvavijih dana u Vrgovcu kojeg povijest, kojega se rodbina stradalih prisjeća svake godine na komemoraciji s posebnom tugom i boli. Nema kuća od Dubrave do Rašana koja taj dan nije bila zavijena u crno. Dugo se o ovom strašnom zločinu šutjelo za vrijeme bivše države.

„Nitko nije smio reći da su ovaj zločin počinili etnici, čak su pokušali iskriviti povijest istinu i da su to učinili ustaše“ – rekao je na komemoraciji Vrgovca čim žrtvama 2013. gozinički župnik fra Marko Bitanga.

Za vrijeme etničkog pohoda 29. kolovoza 1942. godine tijekom završnih djelovanja u sklopu talijanske operacije Albina protiv biokovskih partizana u selima Vrgovca krajem kraja izvršen je veliki masakr nad civilima Hrvatima.

Prema riječima preživjelih svjedoka, zločin su počinile postrojbe etnika pod zapovjedništvom majora Petra Bačevića koji je bio podređen etničkom štabu zloglasnog etničkog vojvode Draže Mihajlovića, a koje su Talijani doveli do Dubrave s 33 kamiona.

Izvještavaju i o zločinima, etnički major Bačević je pisao Draži Mihajloviću u da su etnici njegove „kaznene ekspedicije“ izmeću Ljubuškog i Vrgovca „oderali živa tri katolika svećenika“ i da su „ubijali sve muškarce od 15 godina na više“.

„Vratio sam se sa puta po Hercegovini. etiri naša bataljona, oko 900 ljudi, krenuli su preko Ljubuškog, Imotskog i Podgore i izbili kod Makarske na more. Sedamnaest sela spaljeno, 900 ustaša ubijeno,

nekoliko katoličkih sveštenika živo odrano. Prvi put posle sloma poboli srpsku zastavu u more i klicali kralju i Draži. Naši gubici minimalni.”, napisao je u svom izvješću etnički major.

Dobroslav Ravlić, kao dijete svjedočio je etničkome pokolju:

“Otac me držao u naručju, etnici su ga prvo svukli i mislili ga ubiti na sebi svojstven način, a onda je jedan povikao kad je mene vidio – pusti ga! Smilovali su mu se zbog mene, vjerojatno. Major Petar Bačević zapovijedao je s akcijom i bio na izravnoj vezi s Dražom Mihailovićem, a tada je u Kozici zapaljeno 397 kuća i staja, oko 85 posto objekata. No **jugoslavenska propaganda plasirala je vijest kako su ovo napravile ustaše** te da su među njima bile i ustaše iz Dusine, jednoga vrhoga kog sela. Taj mit dugo je živio, a tek se 90-ih godina počelo otvoreno pričati kako su ovo napravili etnici”, istaknuo je Ravlić.

Zašto se o ovim zločinima šutjelo o Jugoslaviji?

Kao odgovor na pitanje zašto se je o ovom užasnom zločinu nad Hrvatima Dalmacije šutjelo ili ga se čak htjelo pripisati Hrvatima (ustašama), nije potrebno nagađati. Bilo je to posve u skladu s temeljima države Jugoslavije, kako one prve, tako one i druge.

Svaka Jugoslavija je u stvarnosti bila velikosrpska tvorevina, a glavni zločinci i nositelji stigme zločinaca bili su Hrvati. Zbog toga su iz iste kuhinje plasirane i umnažane preko svake mjere žrtve Srba (broj se popeo do 700.000 ubijenih Srba u Jasenovcu). Vijesti o pokoljima Hrvata su prešućivane, partizanska ubojstva se nije smjelo spominjati, a sva groblja poginulih vojnika NDH su preorana. Tako su na Mirogoju stotine majka ostale bez grobova svojih sinova koji su jednostavno iz njih izvađeni i bačeni u jamu u šumarku. Prešućivane vijesti o pokoljima Hrvata, pa čak i onima gdje su ubijene desetine tisuća ljudi kao Kočevski Rog, Macelj ili Tezno.

Ali hrvatski narod nije donedavno znao da su i etnički pokolji u NDH bili tabu tema: od obala Dalmacije do rijeke Drine gdje su etnici pobili desetine tisuća nevinih ljudi.

Premda su žrtve etničkog pokolja bili Hrvati, čak i tada su krivci trebali biti – Hrvati.

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i temama koje se ne mogu pratiti u drugim medijima, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 50, 100, 200 ili više kuna. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći OVDJE
Izvor: narod.hr